

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2025-04-11
Besvaras senast
2025-04-23 kl. 12.00

Till statsrådet Benjamin Dousa (M)

2024/25:1055 Migrationskrav som biståndsvillkor

En av de mest genomgående förändringarna i regeringens syn på biståndet har varit betoningen på att det ska kopplas till migrationspolitiska mål. Regeringens företrädare har upprepade gånger framhållit att biståndet bör användas för att minska migration, påverka andra länders politik i frågan och som verktyg för att uppnå mål på hemmaplan. Det har talats om “strategiskt bistånd” och om att insatser ska omfördelas utifrån länders vilja att samarbeta kring migration.

Från socialdemokratiskt håll delar vi uppfattningen att migration måste vara ordnad och reglerad samt att ofrivillig migration ska förebyggas genom utveckling, säkerhet och respekt för mänskliga rättigheter. Men vi vänder oss kraftfullt mot att biståndet används som ett politiskt påtryckningsmedel, där samarbetsvillighet i migrationsfrågor ges större tyngd än utvecklingsbehov, mänskliga rättigheter eller demokratisk utveckling.

Vi står upp för asylrätten, för folkrättens principer och för att utvecklingssamarbete ska bygga på långsiktiga partnerskap – inte kortsiktiga politiska signaler.

I Sidas årsredovisning för 2024 (s. 19) slås det dessutom fast att endast 1 procent av biståndet kan kopplas till insatser som bygger på “synergier mellan migration och utveckling”. Det handlar om informationsinsatser, utbildningsprogram, jobbskapande och stöd till återintegrering – viktiga komponenter, men långt från den strategiska omställning regeringen ger sken av att ha genomfört.

Detta visar på en djup diskrepans mellan regeringens retorik och den faktiska verkligheten.

Därtill bör framhållas att regeringens politiska styrsignaler i praktiken är verkningslösa, eftersom huvuddelen av det svenska biståndet inte går till statliga aktörer i mottagarländerna utan kanaliseras via civilsamhällesorganisationer, multilaterala fonder och FN-organ. Det innebär att hot om att strypa bistånd – i syfte att påverka stater man samtidigt kritiserar för brott mot mänskliga rättigheter – inte bara är principiellt tveksamt utan även sakpolitiskt ineffektivt. Det slår inte mot regeringar, utan mot kvinnorrättsorganisationer, lokala utbildningsinitiativ och humanitära insatser – just de aktörer vi borde värna.

Regeringens migrationspolitiska utspel, när de tillämpas på biståndet, riskerar därmed att försvaga Sveriges internationella anseende som principfast partner, utan att bidra till verklig förändring på migrationsområdet.

Det är därför angeläget att regeringen klargör hur biståndet i praktiken styrs i migrationsfrågor, vilka faktiska resurser som allokerats till migrationsrelaterade insatser – och hur man avser att upprätthålla biståndets legitimitet och effektivitet i en tid av ökande populism och geopolitisk press.

Mot bakgrund av detta vill jag fråga statsrådet Benjamin Dousa:

Vilka åtgärder har statsrådet, inom ramen för sin tjänsteutövning, vidtagit för att säkerställa att biståndet fortsatt utgår från utvecklingsbehov, internationella principer och asylrätt, med hänsyn till att Sida i årsredovisningen för 2024 redovisar att endast 1 procent av biståndet rör synergier mellan migration och utveckling, och hur har detta arbete samordnats med Justitiedepartementet, Utrikesdepartementet och Finansdepartementet för att förhindra att biståndet används som symbolisk markering snarare än effektivt utvecklingsverktyg?

.....

Olle Thorell (S)

Överlämnas enligt uppdrag

Lena Lindbäck